

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 21.2.2007
KOM(2007) 61 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE

Jedotný rámec ukazovateľov a referenčných kritérií na monitorovanie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov vo vzdelávaní a odbornej príprave

OZNÁMENIE KOMISIE

Jednotný rámec ukazovateľov a referenčných kritérií na monitorovanie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov vo vzdelávaní a odbornej príprave

1. Úvod

Politiky v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy tvoria dôležitú časť Lisabonskej stratégie EÚ. Hlavy štátov a vlád žiadali „nielen radikálnu transformáciu európskeho hospodárstva, ale aj ambiciózný program [...] modernizácie systémov sociálneho zabezpečenia a vzdelávania.“¹ V roku 2002 stanovili cieľ „premeniť [európske] systémy vzdelávania a odbornej prípravy do roku 2010 na štandard svetovej kvality.“²

S cieľom prispieť k Lisabonskej stratégii prijali ministri školstva spoločné ciele na zlepšenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy a pracovný program na dosiahnutie týchto cieľov, známy ako program Vzdelávanie a odborná príprava 2010³. Implementuje sa prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie, pričom ukazovatele a referenčné kritériá hrajú dôležitú monitorovaciu úlohu a podporujú výmenu skúseností a osvedčených postupov.

Takto sa vyvinul komplexný súbor ukazovateľov a referenčných kritérií⁴, ktorý sa neustále zdokonaľuje ako základ pre prípravu výročných správ o pokroku⁵, ako aj spoločných správ Komisie a Rady z jarného zasadnutia európskych rád⁶. Tento súbor ukazovateľov dopĺňajú štrukturálne ukazovatele⁷, ktorými sa monitoruje pokrok pri dosahovaní všeobecných lisabonských cieľov.

Rada v máji 2005⁸ predložila Komisii nasledujúcu žiadosť a vyzvala ju, aby predložila svoju správu do konca roka 2006:

- „*hodnotiť pokrok vzhľadom na vytvorenie jednotného rámca ukazovateľov a referenčných kritérií na sledovanie lisabonských cieľov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy vrátane prehodnotenia vhodnosti existujúcich ukazovateľov, ktoré sa používajú na monitorovanie pokroku.*“ (pozri uvedený dokument)

Komisia bola ďalej vyzvaná, aby predložila správu o vývoji nových ukazovateľov v takých oblastiach, akými sú vplyv IKT na výučbu a vzdelávanie, vplyv mobility na trh práce a sociálne zázemie vysokoškolských študentov.

1 Závery predsedníctva, Lisabon, odsek 2.

2 Závery predsedníctva, Barcelona, odsek 43.

3 Spoločná priebežná správa Rady a Komisie: „Vzdelávanie a odborná príprava 2010: úspech Lisabonskej stratégie závisí od naliehavých reforiem.“ (2004).

4 Najnovšie vydanie bolo uverejnené v máji 2006, SEK(2006) 639.

5 Pozri Spoločnú správu Rady a Komisie v oblasti vzdelávania o implementácii pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010, Ú. v. EÚ C 79/1, 1.4.2006.

6 Závery Rady zo 7. mája 2003.

7 SEK(2004) 1285-2.

8 Závery Rady z 24. mája 2005 o nových ukazovateľoch vo vzdelávaní a odbornej príprave (2005/C 141/04).

Vzhľadom na uvedené sa v tomto oznámení navrhuje rámec ukazovateľov a referenčných kritérií na sledovanie lisabonských cieľov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ktorý je jednotný a ktorý po prvý krát odzrkadľuje v plnej miere konkrétnejšie ciele v rámci programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 (oddiel 2). Navyše pokrýva aj ciele súvisiace s konvergenciou štruktúr vysokoškolského vzdelávania v rámci „bolonského procesu“ a „kodaňského procesu“ v odbornej príprave. Načrtáva štatistickú infraštruktúru, z ktorej možno odvodiť ukazovatele (oddiel 2). Vyzýva Radu, aby prijala rámec ako základ na poskytovanie strategických usmernení a riadenia, pokiaľ ide o stratégiu programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 (oddiel 4).

2. RÁMEC UKAZOVATEĽOV A REFERENČNÝCH KRITÉRIÍ NA MONITOROVANIE POKROKU PRI DOSAHOVANÍ LISABONSKÝCH CIEĽOV.

Ukazovatele a referenčné kritériá sú kľúčovými prvkami tvorby politiky založenej na dôkazoch a monitorovania pokroku nevyhnutného pre lisabonský proces. Poskytujú nástroje na:

- štatistické podloženie kľúčových politických posolstiev;
- analyzovanie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov na vnútroštátnej úrovni i na úrovni EÚ;
- určenie príkladov dobrej výkonnosti, ktorá by mohla podliehať vzájomnému preskúmaniu a výmene;
- porovnanie výkonnosti EÚ s výkonnosťou tretích krajín, ako napríklad USA a Japonska.

Súčasný rámec 29 ukazovateľov (pozri prílohu) a 5 referenčných kritérií slúžilo v rokoch 2004 až 2006 na monitorovanie pokroku pri dosahovaní 13 konkrétnych cieľov. Prebiehali v ňom však neustále zmeny s cieľom zlepšiť jeho kvalitu a odzrkadliť vývoj stratégie.

Teraz je potrebné určiť nový rámec, ktorý v plnej miere odzrkadlí politické priority stratégie programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 v najnovšom štádiu vývoja. Navrhuje sa, aby boli v budúcnosti ukazovatele a referenčné kritériá štruktúrované podľa odkazu na osem kľúčových politických oblastí vytýčených v rámci stratégie. Sú to:

- 2.1. Väčšia rovnosť vo vzdelávaní a odbornej príprave;
- 2.2. Podpora efektívnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave;
- 2.3. Zavádzanie celoživotného vzdelávania do praxe;
- 2.4. Kľúčové spôsobilosti mladých ľudí;
- 2.5. Modernizácia školského vzdelávania;
- 2.6. Modernizácia odborného vzdelávania a prípravy (kodaňský proces);
- 2.7. Modernizácia vysokoškolského vzdelávania (bolonský proces);

2.8. Zamestnateľnosť.

Tento nový rámec bude podporovať koncentrovanejší súbor 20 kľúčových ukazovateľov a oblastí ukazovateľov (pozri tabuľku na konci tohto oddielu), ktoré budú rovnako ako predtým vychádzať podľa potreby z dodatočných kontextových ukazovateľov. To znamená, že kľúčové ukazovatele budú v budúcnosti fungovať na vyššej úrovni zovšeobecnenia ako predtým. V porovnaní s existujúcim rámcom by používaním kontextových ukazovateľov v príslušných prípadoch nemalo dôjsť k značnej strate, pokiaľ ide o podrobnosť hodnotenia pokroku. Návrh vychádza z práce európskej jednotky EURYDICE, stredísk Cedefop a CRELL v rámci Spoločného výskumného centra v Ispra⁹, ale i z odporúčaní Stáleho výboru pre ukazovatele a referenčné kritériá.

2.1. Väčšia rovnosť vo vzdelávaní a odbornej príprave

Potrebu zabezpečiť, aby európske systémy vzdelávania a odbornej prípravy boli účinné a spravodlivé, nedávno pripomenulo zasadanie Európskej rady na jar 2006¹⁰. Ako je zdôraznené v oznámení o efektívnosti a rovnosti, skúmanie rovnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave znamená analyzovať mieru, do akej „môžu jednotlivci využívať vzdelávanie a odbornú prípravu z hľadiska príležitostí, prístupu, zaobchádzania a výsledkov.“¹¹ Rada prijala referenčné kritérium týkajúce sa študentov, ktorí predčasne opúšťajú školský systém, čím uznala ústredný význam hľadiska rovnosti pre efektívnu účasť na celoživotnom vzdelávaní a v dnešnej spoločnosti, v ktorej konkurencia hrá čím ďalej tým väčšiu úlohu. Okrem toho je potrebné monitorovať osobitné otázky, ako presadzovanie rodovej rovnosti, integrácia entických menšín, začlenenie osôb so zdravotným postihnutím, obmedzenie regionálnych rozdielov, atď.

Na monitorovanie pokroku sa použijú kľúčové ukazovatele: *účasť na predškolskom vzdelávaní (1)*¹², *osobitné vzdelávacie potreby (2)* a *osoby s nedokončeným vzdelaním (3)*. Okrem toho sa bude oblasť rovnosti analyzovať členením údajov podľa pohlavia, veku a socio-ekonomického zázemia študentov. Zložený ukazovateľ *rozvrstvenia systémov vzdelávania a odbornej prípravy (13)* založený na kvalitatívnych údajoch z Eurydice sa využijú pri analýze vplyvu štruktúry a inštitucionálneho diferencovania systémov vzdelávania a odbornej prípravy.¹³ Práca na vývoji zloženého ukazovateľa v oblasti rovnosti sa už začala. Kľúčové ukazovatele pre túto politickú oblasť sú: 1, 2, 3 a 13.

2.2. Podpora efektívnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave

Význam zabezpečiť čo najlepšie využívanie zdrojov bol uvedený v oznámení o efektívnom investovaní do vzdelávania a odbornej prípravy (2003)¹⁴, v Spoločnej priebežnej správe (2006)¹⁵, a v záveroch Rady z marca 2006¹⁶.

9 Centrum pre výskum celoživotného vzdelávania – založené na ukazovateľoch a referenčných kritériách (Ispra, I), Spoločné výskumné centrum.

10 Európska rada, 23 – 24. marec 2006, Závery predsedníctva, ods. 23.

11 Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu. Efektívnosť a rovnosť v európskych systémoch vzdelávania a odbornej prípravy, KOM(2006) 481.

12 Pozri tabuľku na konci oddielu 2.

13 EURYDICE, Key Data on Education in Europe (Kľúčové údaje o vzdelávaní v Európe).

14 KOM(2002) 779, konečné znenie, 10. január 2003.

15 Modernizácia vzdelávania a odbornej prípravy v Európe: dôležitý príspevok k prosperite a sociálnej súdržnosti v Európe, Ú. v. EÚ C 79/1, 1. apríl 2006.

16 Európska rada v Bruseli, 23 – 24. marec 2006, Závery predsedníctva, http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/89013.pdf

V najnovšom oznámení „Efektívnosť a rovnosť v európskych systémoch vzdelávania a odbornej prípravy“¹⁷ sa uvádza, že zlepšenie efektívnosti nemusí ohrozovať rovnosť vo vzdelávacích systémoch, ale že zlepšenie efektívnosti a rovnosti idú ruka v ruku.

Dôležitý zostáva globálny ukazovateľ *investovanie do vzdelávania a odbornej prípravy (19)*. Osobitná pozornosť sa bude venovať súkromným a verejným investíciám a investíciám do vysokoškolského vzdelávania, ktoré je pomerne nedostatočne financované v porovnaní so svetovou konkurenciou.

Ukazovatele investovania však samotné nepokrývajú efektívnosť investícií, ktorá súvisí s pomerom vstupov a výstupov alebo výsledkov. V spolupráci s CRELL bude prebiehať metodický a koncepčný vývoj s cieľom vytvoriť zložené ukazovatele efektívnosti investícií. Kľúčovým ukazovateľom pre túto politickú oblasť je: 19.

2.3. Zavádzanie celoživotného vzdelávania do praxe

Celoživotné vzdelávanie je dôležité nielen pre konkurencieschopnosť, zamestnateľnosť a hospodársku prosperitu, ale aj pre sociálne začlenenie, aktívne občianstvo a osobné naplnenie ľudí, ktorí žijú a pracujú v znalostnej ekonomike¹⁸.

Účasť na vzdelávaní a odbornej príprave sa odohráva v rôznych prostrediach a prostredníctvom rôznych prostriedkov, vrátane IKT. Pre úspešnú profesionálnu kariéru a plnú účasť na celoživotnom vzdelávaní je nutné ukončiť prinajmenšom vyššie stredoškolské vzdelanie. Rada prijala referenčné kritérium, podľa ktorého by do roku 2010 malo mať ukončené vyššie stredoškolské vzdelanie minimálne 85 % mladých ľudí. Rada podčiarkla význam aktualizácie a zdokonalenia schopností dospelých prijatím referenčného kritéria, podľa ktorého by sa do roku 2010 malo 12,5 % dospeljej populácie zapojiť do celoživotného vzdelávania¹⁹.

Monitorovanie pokroku v zavádzaní celoživotného vzdelávania do praxe budú pokrývať kľúčové ukazovatele: *účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní (16)* a *schopnosti dospelých (17)*, ktoré umožnia analyzovať prístup a úroveň účasti, ako aj úroveň schopností u rôznych vekových skupín obyvateľstva. Ukazovateľ *miery ukončeného vyššieho stredoškolského vzdelania u mladých ľudí (9)* bude monitorovať európske referenčné kritérium a pripravenosť mladých ľudí na účasť na celoživotnom vzdelávaní. Kľúčové ukazovatele pre túto politickú oblasť sú: 9, 16 a 17.

2.4. Kľúčové spôsobilosti mladých ľudí²⁰

Európska rada v Lisabone v roku 2000 dospela k záveru, že európsky rámec by mal definovať nové základné schopnosti ako kľúčové opatrenie v reakcii Európy na globalizáciu a prechod na znalostnú ekonomiku. Európska rada v Barcelone²¹ zopakovala potrebu zlepšiť zvládnutie

17 Pozri KOM(2006) 481.

18 Závěry predsedníctva, Lisabon, 23 – 24. máj 2000.

19 Závěry Rady z 5 – 6. máj 2003 o referenčných úrovniach európskej priemernej výkonnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave (referenčné kritériá); (2003/C 134/02), http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2003/c_134/c_13420030607en00030004.pdf

20 Kľúčové spôsobilosti sa tu chápu ako tie spôsobilosti, ktoré všetci jednotlivci potrebujú na osobné naplnenie a rozvoj, aktívne občianstvo, sociálne začlenenie a zamestnanosť.

21 Závěry predsedníctva, Barcelona, 15 – 16. marec 2002, http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/71025.pdf

základných schopností. V roku 2002 Rada prijala rezolúciu o celoživotnom vzdelávaní²² a „nových základných schopnostiach“. Komisia prijala odporúčanie o kľúčových zručnostiach pre celoživotné vzdelávanie²³, v ktorom definuje osem najdôležitejších spôsobilostí pre život a prácu v znalostnej spoločnosti²⁴.

Na uznanie dôležitosti nadobudnutia základných schopností prijala Rada osobitné referenčné kritérium v tejto oblasti, najmä na zníženie percentuálneho podielu 15-ročných, ktorí dosahujú slabé výsledky v porozumení písanému textu v Európskej únii najmenej o 20 % v porovnaní s rokom 2000.

Kľúčové ukazovatele pokrývajú tieto základné spôsobilosti: *porozumenie písanému textu, matematike a vedám (4), jazykové schopnosti (5), schopnosti pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami (6), občianske schopnosti (7) a schopnosti učiť sa (8)*. Kľúčové ukazovatele pre túto politickú oblasť sú: 4, 5, 6, 7 a 8.

2.5. Modernizácia školského vzdelávania

V záveroch Rady z Lisabonu sa označili za kľúčové problémy, ktoré by sa mali riešiť v rámci Lisabonskej stratégie, učebné osnovy²⁵ a organizačné záležitosti²⁶. Rada naznačila, že významným nástrojom je napríklad sebahodnotenie v škole a zdôraznila potrebu podporovať odbornú prípravu v oblasti riadenia a využívania takýchto nástrojov.²⁷

Za kľúčové faktory zabezpečujúce kvalitné školské vzdelávanie sa označili zvýšenie kvality počiatočného učiteľského vzdelania a zabezpečenie, aby sa všetci pôsobiaci učitelia priebežne odborne rozvíjali²⁸.

Monitorovanie pokroku v tejto oblasti budú pokrývať kľúčové ukazovatele: *študenti, ktorí predčasne opúšťajú školský systém (3), riadenie škôl (10), školy ako viacúčelové vzdelávacie strediská (11), a profesionálny rozvoj učiteľov a školiteľov (12)*. Informácie o organizačných štruktúrach školského vzdelávania poskytnie Eurydice²⁹. Kľúčové ukazovatele pre túto politickú oblasť sú: 3, 10, 11 a 12.

22 Rezolúcia Rady o celoživotnom vzdelávaní z 27. júna 2002, Ú. v. ES C 163/01, 9.7.2002.

23 Návrh na odporúčanie Európskeho Parlamentu a Rady o kľúčových zručnostiach pre celoživotné vzdelávanie; KOM(2005) 548, konečné znenie, 10. 11.2005.

24 Komunikácia v materinskom jazyku, komunikácia v cudzích jazykoch, matematické zručnosti a základné zručnosti v oblasti vedy a technológie, digitálna zručnosť, učenie sa ako sa učiť, medzilidské, medzikultúrne a spoločenské zručnosti a občianska zručnosť, podnikanie a kultúrna vnímavosť.

25 V európskom rámci by sa mali definovať nové základné schopnosti dosahované prostredníctvom celoživotného vzdelávania – Závery predsedníctva (Lisabon 2000).

26 Školy a strediská odbornej prípravy, všetky prepojené prostredníctvom internetu, by sa mali rozvinúť do viacúčelových vzdelávacích stredísk, ku ktorým budú mať prístup všetci. Závery predsedníctva, Lisabon (2000).

27 Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 12. februára 2001 o európskej spolupráci pri hodnotení kvality školského vzdelávania (Ú. v. ES L 60, 1.3.2001).

28 Pozri spoločné európske zásady pre učiteľské spôsobilosti a kvalifikácie: http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/principles_en.pdf

29 Pozri napríklad Key Data on Education in Europe 2005 (Kľúčové údaje o vzdelávaní v Európe 2005).

2.6. Modernizácia odborného vzdelávania a prípravy

Z kodaňského procesu³⁰ posilnenej spolupráce v oblasti odborného vzdelávania a prípravy vyplýva, že reforma a investície by sa mali zamerať (okrem iných problémov) na: zlepšenie mienky zamestnávateľov o odbornom vzdelávaní a zvýšenie jeho prítlačivosti; zvýšenú účasť na odbornom vzdelávaní a príprave; a zlepšenie kvality a flexibility počiatočného odborného vzdelávania a prípravy.

Monitorovanie pokroku v tejto oblasti bude pokrývať kľúčový ukazovateľ *miery ukončeného vyššieho stredoškolského vzdelania u mladých ľudí (9)* (rozčlenený podľa druhov odborného vzdelávania). Bod, v ktorom je v štruktúre systému vzdelávania a odbornej prípravy k dispozícii počiatočné odborné vzdelávanie a príprava, bude zachytávať ukazovateľ *rozvrstvenia systémov vzdelávania a odbornej prípravy (13)*. Kontextový ukazovateľ účasti na priebežnom odbornom vzdelávaní a prípravy umožní analyzovať úlohu podnikov, pokiaľ ide o účasť ich zamestnancov na priebežnej odbornej príprave, a jej financovanie. Kľúčové ukazovatele pre túto politickú oblasť sú: 9 a 13

2.7. Modernizácia vysokoškolského vzdelávania

Modernizácia vysokoškolského vzdelávania je zásadnou úlohou na dosiahnutie cieľov EÚ stať sa konkurenčnou znalostnou ekonomikou³¹.

Komisia zdôraznila, že sektor európskeho vysokoškolského vzdelávania je pomerne nedostatočne financovaný v porovnaní so svetovou konkurenciou³². Vzhľadom na dôležitú úlohu univerzít v európskom výskume znamená investičný cieľ EÚ – 3 % HDP na výskum a vývoj do roku 2010 – vyššie investície do univerzitného výskumu³³. Komisia takisto navrhla referenčné kritérium do roku 2015 investovať najmenej 2 % HDP (vrátane verejného aj súkromného financovania) do modernizácie sektora vysokoškolského vzdelávania.

Rada stanovila ako európske referenčné kritérium, podľa ktorého by sa mal do roku 2010 zvýšiť počet absolventov v odbore matematiky, vied a techniky o 15 %.

Dôležitú úlohu zohráva aj bolonský proces. Cieľom bolonského procesu je vytvorenie priestoru európskeho vyššieho vzdelávania (cieľ stanovený na rok 2010), v ktorom sa zjednoduší mobilita univerzitných študentov a pracovníkov s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním vďaka jednotnej štruktúre titulu bakalár (Bachelor) – magister (Master) – PhD.

Monitorovanie pokroku v tejto oblasti budú pokrývať kľúčové ukazovatele: *absolventi vysokých škôl (14)*, *cezhraničná mobilita vysokoškolských študentov (15)* a *investície do*

30 European Commission Achieving the Lisbon goal: the contribution of VET: Final report to the European Commission 1-11-04 (Európska komisia dosahuje lisabonské ciele: príspevok k odbornému vzdelávaniu a príprave: záverečná správa Európskej komisii 1-11-04). http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/studies/maastricht_en.pdf

31 Neformálna Európska rada v Hampton Court (október 2005); oznámenie „Európske hodnoty v globalizovanom svete - Príspevok Komisie k októbrovému zasadaniu hláv štátov a vlád“, KOM(2005) 525.

32 „Mobilizácia vzdelanosti v Európe: ako môžu univerzity v plnej miere prispieť k Lisabonskej stratégii“ KOM(2005) 152.

33 Pozri „Viac výskumu a inovácií – investovanie do rastu a zamestnanosti : spoločný prístup“, KOM(2005) 488, 12. október 2005. Časť investícií do výskumu a vývoja je súčasťou celkových investícií do inštitúcií vyššieho vzdelávania.

vzdelávania a odbornej prípravy (19). Kľúčové ukazovatele pre túto politickú oblasť sú: 14, 15 a 19.

2.8. Zamestnateľnosť

Zvýšenie miery zamestnanosti patrí k najdôležitejším kritériám úspechu v rámci Lisabonskej stratégie³⁴. Konkrétne ciele stanovila Európska rada v oblasti celkovej miery zamestnanosti, miery zamestnanosti seniorov a miery zamestnanosti žien³⁵. Význam zamestnanosti bol ďalej posilnený pri opätovnom uvedení stratégie³⁶. Vzdelanostná úroveň a kľúčové spôsobilosti, napr. podnikanie, sú hlavnými určujúcimi faktormi zamestnateľnosti jednotlivca a jeho prispôsobivosti v priebehu života³⁷. Kľúčovým faktorom monitorovania pokroku v oblasti zamestnateľnosti bude: *dosiahnutá úroveň vzdelania obyvateľstva (18)* a *schopnosti dospelých (17)*. Tento ukazovateľ sa bude analyzovať v spojení s *návratom k vzdelávaniu a odbornej príprave (20)*. Ďalšie údaje sú naplánované v súvislosti so vstupom mladých ľudí na trh práce³⁸. Práca na vývoji zloženého ukazovateľa sa už začala. Kľúčové ukazovatele pre túto politickú oblasť sú: 17, 18 a 20.

2.9. Záver

Vyššie uvedený oddiel tohto oznámenia viedol k určeniu 20 kľúčových ukazovateľov, ktoré sú jednotné a sú založené na určených politických prioritách v rámci stratégie programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Rada je vyzvaná, aby prijala týchto 20 ukazovateľov na poskytnutie strategického usmernenia a riadenia v súvislosti so stratégiou.

20 kľúčových ukazovateľov na monitorovanie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov vo vzdelávaní a odbornej príprave

1) účasť na predškolskom vzdelávaní;	12) profesionálny rozvoj učiteľov a školiteľov;
2) vzdelávanie osôb s osobitnými potrebami;	13) rozvrstvenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy;
3) študenti, ktorí predčasne opúšťajú školský systém;	14) absolventi vysokých škôl;
4) porozumenie písanému textu, matematike a vedám;	15) cezhraničná mobilita vysokoškolských študentov;
5) jazykové schopnosti;	16) účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní;
6) schopnosti pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami;	17) schopnosti dospelých;
7) občianske schopnosti;	18) dosiahnuté vzdelanie obyvateľstva;
8) schopnosti učiť sa;	19) investície do vzdelávania a odbornej

34 Závety predsedníctva, Lisabon (2000).

35 Pozri napríklad Závety predsedníctva, Lisabon (2000).

36 Závety predsedníctva, Brusel (2006).

37 Európske vyššie vzdelávanie v celosvetovom výhľade SEK(2005) 518.

38 Ad hoc modul Zisťovania pracovnej sily v roku 2009.

<p>9) miera ukončeného vyššieho stredoškolského vzdelania u mladých ľudí;</p> <p>10) riadenie škôl;</p> <p>11) školy ako viacúčelové miestne vzdelávacie strediská;</p>	<p>prípravy;</p> <p>20) návrat k vzdelávaniu a odbornej príprave.</p>
---	---

9 kľúčových ukazovateľov 1), 3), 4), 9), 14), 15), 16), 18) a 19) už existuje a použili sa pri monitorovaní a sledovaní lisabonských cieľov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy. Zvyšných 11 kľúčových ukazovateľov sa vzťahuje na oblasti, na ktorých sa ešte pracuje. V dôsledku toho sa jednotný rámec ukazovateľov stále utvára. Tento nástroj dopĺňa nasledujúcich päť európskych referenčných kritérií na rok 2010 prijatých Radou, ktoré budú naďalej ústrednými nástrojmi na monitorovanie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy³⁹. Niektoré referenčné kritériá majú i dôležitú úlohu ako ciele v rámci stratégie zamestnanosti EÚ.

- 1) najviac 10 % študentov, ktorí predčasne opúšťajú školský systém;
- 2) zníženie podielu študentov, ktorí dosahujú slabé výsledky v porozumení písanému textu o najmenej 20 %;
- 3) najmenej 85 % mladých ľudí by malo ukončiť vyššie stredoškolské vzdelanie;
- 4) zvýšenie počtu absolventov v odbore matematiky, vied a techniky najmenej o 15 % a zároveň zníženie nerovnováhy pohlaví v týchto odboroch;
- 5) 12,5 % dospeljej populácie by sa malo zapojiť do celoživotného vzdelávania.

3. ZDROJE ÚDAJOV NA PODPORU JEDNOTNÉHO RÁMCA UKAZOVATEĽOV A REFERENČNÝCH KRITÉRIÍ

Údaje na podporu uvedeného rámca ukazovateľov a referenčných kritérií vychádzajú z Európskeho štatistického systému (EŠS) (oddiel 3.1) a podľa požiadaviek Rady z nových zisťovaní, ktoré sa majú vykonať, alebo z iných medzinárodných zisťovaní, v ktorých boli zohľadnené európske potreby týkajúce sa údajov (oddiel 3.2).

EŠS sa riadi Kódexom postupov európskej štatistiky, ako sa uvádza v odporúčaní Komisie o nezávislosti, integrite a zodpovednosti národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskych spoločenstiev⁴⁰. Je vhodné, aby všetky údaje použité v jednotnom rámci boli v súlade s ustanoveniami tohto kódexu.

39 Pozri Závěry Rady (2003). Ukazovatele na podporu týchto päť referenčných kritérií sú sústredené v jednotnom nástroji 20 ukazovateľov uvedených v oznámení.

40 KOM(2005) 217; Kódex postupov európskej štatistiky sa zakladá na 15 zásadách. Vládne a štatistické úrady v EÚ sa zaväzujú dodržiavať zásady stanovené v tomto kódexe, ktoré sa týkajú inštitucionálneho prostredia, štatistických postupov a výsledkov.

3.1. Ukazovatele založené na údajoch poskytnutých Európskym štatistickým systémom (EŠS)

Štatistická infraštruktúra potrebná na tvorbu údajov v rámci EŠS je zostavená z niekoľkých zdrojov údajov (získovania a údaje z administratívnych zdrojov) a spoločných nástrojov a metodík (príručky, klasifikácie, registre, definície, pojmy, atď.). Na zabezpečenie porovnateľnosti sú kľúčové príslušné vnútroštátne infraštruktúry schopné poskytovať harmonizované údaje, keďže štatistická tvorba EÚ sa opiera o vnútroštátne štatistické systémy.

Existuje niekoľko osobitných zdrojov na úrovni EÚ, ktoré poskytujú informácie v oblasti vzdelávania a odbornej úpravy, ktoré možno rozdeliť do dvoch skupín.

Po prvé, ide o výročný zber údajov UNESCO/OECD/Eurostat (UOE) týkajúci sa formálnych vzdelávacích systémov v členských štátoch (zápisy na štúdium, absolventi, zamestnanci, financovanie vzdelávania, atď.); 5-ročné priebežné získavanie v oblasti odbornej prípravy (CVTS), ktoré zbiera informácie o odbornej príprave na úrovni podnikov; 5-ročné získavanie v oblasti vzdelávania dospelých (AES), ktoré poskytuje informácie o štruktúre vzdelávania dospelých (získavanie v domácnostiach) pokrývajúce tieto rámcové ukazovatele: *účasť na predškolskom vzdelávaní (1)*, *schopnosti pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami (6)*, *absolventi vysokých škôl (14)*, *cezhraničná mobilita vysokoškolských študentov (15)*, *účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní (16)*, *investície do vzdelávania a odbornej prípravy (19)*.

Po druhé, tieto osobitné získavania dopĺňajú všeobecné zdroje informácií, ako napríklad Získavanie pracovnej sily (ZPS) a Získavanie o príjme a životných podmienkach (ZPŽP, plánovaný). Tieto získavania poskytujú informácie o vzdelávaní a odbornej príprave, ktoré môžu byť prepojené so socio-ekonomickými ukazovateľmi. Okrem toho ad hoc moduly spojené so získavaniami skúmajú informácie o vzdelávaní, ale v nepravidelnejších intervaloch. Iné osobitné zdroje (získavanie v domácnostiach a podnikoch týkajúce sa informačných a komunikačných technológií) poskytujú údaje o špecifických témach alebo sú podpornými prvkami. Tieto zdroje poskytujú údaje pre ukazovatele: *študenti, ktorí predčasne opúšťajú školský systém (3)*, *schopnosti pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami (6)*, *miera ukončeného vyššieho stredoškolského vzdelania u mladých ľudí (9)*, *účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní (16)*, *dosiahnuté vzdelanie obyvateľstva (18)* a *návrat k vzdelávaniu a odbornej príprave (20)*. Preskúma sa možnosť zberu údajov o vzdelávaní osôb s osobitnými potrebami (2).

Okrem toho zdroje EŠS poskytujú veľké množstvo ukazovateľov opisujúcich vzdelávacie systémy z hľadiska vstupov, postupov, výstupov a výsledkov. Takéto kontextové ukazovatele poskytujú podrobnejší a ucelenejší obraz o výkonnosti krajiny a využívajú sa ďalej na podporu analýzy. Uverejňuje ich v pravidelných časových intervaloch Eurostat.

Eurostat a EŠS sa vždy usilujú udržať kvalitu štatistiky, najmä prostredníctvom uznania a určenia oblastí, kde sú potrebné zlepšenia a ďalšia práca. Zber údajov UOE je v súčasnosti predmetom kvalitatívneho preskúmania, ktoré povedie k viacročnému plánovaniu zlepšení.

Aby sa zabezpečilo poskytovanie a kvalita údajov na tvorbu a vývoj štatistiky o vzdelávaní a celoživotnom vzdelávaní, vypracovala Komisia návrh na nariadenie⁴¹. V tomto rámcovom nariadení sa stanovujú oblasti, ktoré majú byť pokryté, kvalitatívne požiadavky, ako aj niektoré vykonávacie predpisy. Len čo bude toto nariadenie prijaté, Komisia má v úmysle pripraviť osobitné vykonávacie akty, ktoré sa budú týkať zberu údajov UOE a AES.

Na úrovni jednotlivých štátov sa rýchlo zvyšuje záujem o medzinárodne porovnateľné údaje. Niekoľko krajín preto vyvíja štatistické infraštruktúry, pokiaľ ide o systémy registrov a/alebo nástroje longitudinálneho, panelového alebo skupinového zisťovania s cieľom zlepšiť svoju schopnosť tvoriť informácie na úrovni škôl a študentov, a to i v čase.

Takýto vývoj prebieha na európskej úrovni, aby bolo v budúcnosti možné využívať informácie pochádzajúce z týchto vnútroštátnych systémov na agregovanej úrovni. Na úrovni študentov by tento nový vývoj umožnil lepšie sledovanie „kariéry“ študentov a na úrovni vzdelávacieho zariadenia (vrátane škôl, univerzít, atď.) by mohol zlepšiť možnosti na vytvorenie spoľahlivých rámcov odberu vzoriek a poslúžiť ako zdroj niektorých základných informácií o školských systémoch, ktoré by mohli byť použité na agregovanej európskej úrovni. Tieto iniciatívy v rámci EŠS by Komisia mala podporovať v súvislosti s týmito ukazovateľmi: *riadenie škôl (10)*, *školy ako viacúčelové miestne vzdelávacie strediská (11)*, *profesionálny rozvoj učiteľov a školiteľov (12)* a *rozvrstvenie systémov vzdelávania a odbornej prípravy (13)*.

3.2. Ukazovatele založené na údajoch z iných zdrojov, ako je Európsky štatistický systém (EŠS)

EŠS nemôže poskytovať štatistickú infraštruktúru pre všetky ukazovatele požadované v záveroch Rady z 24. mája 2005 alebo pre rámec ukazovateľov a referenčných kritérií prezentovaných v tomto oznámení⁴².

Činnosť Eurydice⁴³ a Cedefop vytvára kontextové údaje a ukazovatele podporujúce rámec uvedený v tomto oznámení. Tieto údaje sa tvoria v spolupráci s Eurostatom.

OECD tvorí ukazovatele v oblasti *porozumenia písanému textu, matematike a vedám (4)* prostredníctvom zisťovania PISA⁴⁴ a koordinuje prácu, pokiaľ ide nové ukazovatele (pozri ďalej).

Komisia v súčasnosti pripravuje osobitné zisťovania v dvoch odlišných oblastiach: *schopnosti cudzích jazykov* a *schopnosti učiť sa* u mladých ľudí. V oboch prípadoch Rada požiadala, aby jej boli predložené podrobné návrhy zisťovania.⁴⁵

- V oblasti **jazykových schopností (5)** Komisia navrhla postup pre tvorbu nástrojov na zhromažďovanie údajov pre Európsky indikátor jazykovej kompetencie⁴⁶.

41 Návrh nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady týkajúce sa tvorby a rozvoja štatistiky vzdelávania a celoživotného vzdelávania; KOM(2005) 625.

42 Ú. v. EÚ (2005/C 141/04), 10.6. 2005.

43 Európska jednotka Eurydice a sieť vnútroštátnych jednotiek Eurydice.

44 Program medzinárodného hodnotenia študentov.

45 Pozri Závery Rady (máj 2005).

46 „Európsky indikátor jazykovej kompetencie“, KOM(2005) 356, 1.8.2005.

Na základe tohto oznámenia a záverov Rady (máj 2006)⁴⁷ Komisia ustanovila poradný výbor zástupcov členských štátov.

- V oblasti **schopností učiť sa (8)** „Európska sieť tvorcov politik na hodnotenie vzdelávacích systémov“ hodnotila uskutočniteľnosť implementovania existujúcich metodík v cezhraničnom pilotnom zisťovaní. Komisii bolo predložené odporúčanie o vývoji nástroja zisťovania. Komisia teraz stanoví príslušné riadiace štruktúry pre vývoj nástroja zisťovania a pilotný projekt, čo by sa malo uskutočniť v roku 2007.

Na základe požiadaviek Rady v záveroch Rady z mája 2005 Komisia stanovila opatrenia v oblasti spolupráce s medzinárodnými organizáciami v niekoľkých oblastiach.

- V oblasti **profesionálneho rozvoja učiteľov (12)** Komisia spolupracuje s organizáciou OECD, ktorá v súčasnosti pripravuje zisťovanie o učiteľoch, ktoré sa bude týkať ich profesionálneho rozvoja.
- V oblasti **schopností dospelých (17)** Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi určila potreby údajov EÚ. V súčasnosti sa skúma, či by tieto údaje mohli poskytnúť zisťovanie zamerané na meranie schopností dospelých, ktoré pripravuje OECD, alebo či je potrebné vypracovať nové zisťovanie EÚ.
- V oblasti **občianskych schopností (7)** Komisia spolupracuje s členskými štátmi s cieľom určiť potreby údajov a pripraviť európsky modul pre budúcu Medzinárodnú štúdiu o výchove k občianstvu naplánovanú na roky 2008 – 2009, ktorý by uspokojil potreby týkajúce sa výchovy k aktívnemu občianstvu.

Je jasné, že jednotnosť štatistickej infraštruktúry a možnosť zabezpečiť porovnateľné údaje v krajinách závisí od účasti všetkých členských štátoch na zisťovaniach koordinovaných ďalšími medzinárodnými organizáciami. Pokiaľ to len bude možné, Komisia sa bude usilovať o to, aby sa údaje tvorili v súlade s usmerneniami Kódexu postupov európskej štatistiky, ktorý sa použije pri hodnotení výslednej kvality údajov.

4. ZÁVERY

Komisia sa vyzýva, aby:

- podporila rámec ukazovateľov na meranie pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov, a najmä
- vyjadrila nepretržitú plnú podporu vývoju nových ukazovateľov potrebných v rámci jednotného rámca;
- podporila zlepšenie zberov údajov EŠS, ktoré by mali pokračovať v úzkej spolupráci s členskými štátmi prostredníctvom príslušných štatistických pracovných skupín.

Členské štáty sa vyzývajú, aby:

47 Závery Rady o Európskom indikátore jazykovej kompetencie (2006/C 172/01).

- sa v plnej miere zúčastňovali na zisťovaniach, pokiaľ ide o vývoj nových ukazovateľov určených v tomto rámci a spolupracovali s Komisiou na zabezpečení implementácie týchto zisťovaní.

Komisia:

- predloží podrobné návrhy zisťovaní Rade pred začatím nových hlavných zisťovaní;
- predloží Rade začiatkom roka 2007 správu o pokroku dosiahnutom pri príprave európskeho zisťovania o schopnostiach cudzích jazykov u mladých ľudí, aby mohla Rada prijať záver o ďalších krokoch;
- predloží Rade v roku 2008 správu o implementácii jednotného rámca ukazovateľov a o účasti členských štátov na vývoji nových ukazovateľov s cieľom uspokojiť potrebu údajov EÚ;
- v spolupráci s členskými štátmi začne pracovať na uskutočniteľnosti stanoviť referenčné kritérium EÚ, pokiaľ ide o vyčlenenie aspoň 2 % HDP do roku 2015 pre modernizovaný sektor vysokoškolského vzdelávania;
- predloží Rade do roku 2010 správu o plnení 5 európskych referenčných kritérií na rok 2010 na úrovni EÚ i na úrovni jednotlivých členských štátov a spolu s ňou i návrhy týkajúce sa úlohy referenčných kritérií po roku 2010.

PRÍLOHA

ZOZNAM 29 UKAZOVATEĽOV DOTERAZ POUŽÍVANÝCH NA MONITOROVANIE POKROKU V OBLASTI VZDELÁVANIA A ODBORNEJ PRÍPRAVY (2003 – 2006)

(Ukazovatele na meranie 5 vzdelávacích referenčných kritérií sú uvedené tučným písmom)

1. vek učiteľov (% učiteľov vo veku viac ako 50 rokov na základných a stredných školách);
2. počet mladých ľudí;
3. pomer žiakov a učiteľov;
4. **ukončené vyššie stredoškolské vzdelanie;**
5. **% študentov, ktorí dosahujú slabé výsledky v porozumení písanému textu (PISA);**
6. výkonnosť 15-ročných v porozumení písanému textu (PISA);
7. výkonnosť 15-ročných v porozumení matematike (PISA);
8. výkonnosť 15-ročných v porozumení vedám (PISA);
9. účasť ľudí s počiatočnou nízkou kvalifikáciou na vzdelávaní a odbornej príprave;
10. študenti zapísaní do odboru matematiky, vied a techniky v pomere k celkovému počtu študentov;
11. absolventi v odbore matematiky, vied a techniky v percentách v pomere k celkovému počtu absolventov;
12. **celkový počet absolventov vysokých škôl v odbore matematiky, vied a techniky (rast);**
13. počet absolventov v odbore matematiky, vied a techniky na 1000 obyvateľov;
14. verejné výdavky na vzdelávanie;
15. súkromné výdavky na vzdelávacie inštitúcie;
16. výdavky podnikov na priebežnú odbornú prípravu;
17. celkové výdavky na vzdelávacie inštitúcie na žiaka, v PPS;
18. celkové výdavky na vzdelávacie inštitúcie na žiaka, v porovnaní s HDP;
19. **účasť na celoživotnom vzdelávaní, obyvateľstvo vo veku 25 – 64 rokov, všetci obyvatelia, osoby s nízkou úrovňou dosiahnutého vzdelania;**
20. účasť na priebežnej odbornej príprave, všetky podniky;

21. účasť na priebežnej odbornej príprave, podniky pôsobiace v oblasti odbornej prípravy;
22. miera účasti na vzdelávaní, študenti vo veku 15 – 24 rokov;
23. **podiel študentov, ktorí predčasne opúšťajú školský systém vo veku 18 až 24 rokov;**
24. rozdelenie študentov podľa počtu cudzích jazykov, ktoré sa učia;
25. priemerný počet cudzích jazykov na žiaka;
26. mobilita prichádzajúcich a odchádzajúcich učiteľov a školiteľov, Erasmus + Leonardo;
27. mobilita prichádzajúcich a odchádzajúcich študentov v rámci programu Erasmus a účastníkov školení v rámci programu Leonardo;
28. zahraniční vysokoškolskí študenti v % zo všetkých zapísaných študentov podľa národnosti;
29. percentuálny podiel študentov z krajiny pôvodu zapísaných na štúdium v zahraničí.